

Sygn. akt III AUa 73/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Staśkiewicz
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica (spr.) SSA Barbara Pauter
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku B. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji B. G.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 30 listopada 2011 r. sygn. akt V U 1255/11

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca B. G. w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 24 lutego 2010 roku, decyzji z dnia 13 października 2010 roku oraz decyzji 5 października 2011 roku, odmawiających mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, domagał się jej zmiany w kierunku przyznania mu prawa do emerytury oraz przyznania zadośćuczynienia, w wysokości 3.795 zł, tytułem wynagrodzenia utraconego przez niego w związku z wymuszonym pozostawianiem przez niego bez pracy przez okres dwóch tygodni.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia oraz odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 24 lutego 2010 roku i z dnia 13 października 2010 roku.

Na rozprawie w dniu 30 listopada 2011 roku ubezpieczony B. G. cofnął żądanie w przedmiocie zadośćuczynienia, oświadczając, że domaga się wyłącznie przyznania emerytury od dnia złożenia wniosku, tj. 14 września 2011 roku rozstrzygniętego decyzją z dnia 5 października 2011 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. G. urodził się 25 kwietnia 1950 roku. Na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał 30 lat, 4 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpił do OFE. W dniu 1 lutego 2010 roku ubezpieczony złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 24 lutego 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy B. G. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie ma prawa do przedmiotowego świadczenia gdyż nie rozwiązał stosunku pracy, a nadto udowodnił jedynie 5 miesięcy pracy w warunkach szczególnych, wobec wymaganych 15 lat. Odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 19 maja 2010 r. sygn. akt VU 364/10. Apelacja wnioskodawcy od tego wyroku została oddalona przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku, sygn. akt III AUa 1157/10. W dniu 26 lipca 2010 roku wnioskodawca ponownie wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie wcześniejszej emerytury. ZUS decyzją z dnia 13 października 2010 roku ponownie odmówił wnioskodawcy B. G. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, argumentując, że ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, a nadto udowodnił jedynie 5 miesięcy pracy w warunkach szczególnych, wobec wymaganych 15 lat. Odwołanie wnioskodawcy zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 31 marca 2011 roku, sygn. akt VU 1354/10, a następnie apelacja ubezpieczonego od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 lipca 2011 roku sygn. akt III AUa 707/11. B. G. był zatrudniony w (...) S.A. Oddział Huta (...) od dnia 3 września 1973 roku w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 12 września 2011 roku rozwiązał stosunek pracy. Umowa o pracę została rozwiązana na mocy porozumienia stron. Powodem rozwiązania stosunku pracy było wykazanie przed organem rentowym spełnienia ustawowej przesłanki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przed rozwiązaniem stosunku pracy, wnioskodawca zajmował stanowisko kierownika oddziału elektrycznego w dziale głównego elektryka. W dniu 12 września 2011 roku ubezpieczony złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Do wniosku dołączył wystawione przez (...) S.A. w L.: świadectwo pracy z dnia 12 września 2011 roku i świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12 września 2011 roku. W decyzji z dnia 5 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy B. G. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy podał, iż ubezpieczony nie ma prawa do świadczenia, bowiem udowodnił jedynie 5 miesięcy pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat. Z dniem 25 września 2011 roku wnioskodawca został ponownie zatrudniony w (...) S.A. w L. na stanowisku zastępcy kierownika w dziale głównego energetyka.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy wyrokiem z dnia 30 listopada 2011 roku oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 5 października 2011 roku oraz umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych muszą zostać przez ubezpieczonego spełnione łącznie. W związku z tym, brak choćby jednej z nich uniemożliwia przyznanie wnioskodawcy żadanego przez niego świadczenia. W ocenie Sądu Okręgowego, rozwiązanie przez wnioskodawcę stosunku pracy w dniu 12 września 2011 roku wyczerpuje znamiona czynności pozornej, o której mowa w art. 83 § 1 zd. 1 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z powołanym przepisem, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Sąd Okręgowy wskazał, iż jak wskazał sam

wnioskodawca, powodem, dla którego rozwiązał stosunek pracy, było wykazanie spełnienia ustawowego wymogu dotyczącego rozwiązania stosunku pracy, o którym stanowi powołany wyżej art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej. Niecałe dwa tygodnie po rozwiązaniu stosunku pracy i złożeniu do organu rentowego wniosku o emeryturę, wnioskodawca w dniu 25 września 2011 roku został ponownie zatrudniony przez tego samego pracodawcę, na niemalże identycznym stanowisku. Z powyższego jednoznacznie wynika, w ocenie Sądu, iż powodem rozwiązania stosunku pracy z (...) S.A. w L. nie było rzeczywiste zakończenie zatrudnienia, lecz wykazanie przed organem rentowym spełnienia jednej z ustawowych przesłanek uprawniających do przyznania wcześniejszej emerytury. W świetle powyższego, zasadne zatem było uznanie, że rozwiązanie przez wnioskodawcę stosunku pracy w dniu 12 września 2011 roku było czynnością pozorną. Niezależnie jednak od powyższego, wskazać należy, że ubezpieczony na dzień wydania zaskarżonej decyzji, tj. 5 października 2011 roku pozostawał w stosunku pracy, a zatem nie spełniał przesłanki, o której mowa w art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej. Ponieważ fakt ten powoduje oddalenie wniosku o przyznanie prawa do emerytury, Sąd Okręgowy nie badał okoliczności związanych z przebiegiem zatrudnienia ubezpieczonego oraz wykonywaniem przez niego pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Tym bardziej, że wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu także na dzień wydania niniejszego wyroku. Wobec cofnięcia przez wnioskodawcę żądania w przedmiocie zadośćuczynienia, Sąd Okręgowy w punkcie II wyroku, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie przepisów postępowania poprzez nie przeprowadzenie w całości postępowania dowodowego a tym samym nie rozpoznanie istoty sprawy, sprzeczność poczynionych przez sąd ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 kpc). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

W przedmiotowej sprawie sporne pozostawało czy wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniające go do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004, Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Natomiast w myśl przepisu ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Dyspozycja przepisu § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) stanowi pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało, iż wnioskodawca posiada wymagany przepisem dwudziestopięcioletni okres składkowy i nieskładkowy, ukończył wiek 60 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Istotą sporu było ustalenie czy wnioskodawca posiada 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz czy wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 kpc) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, iż w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca winien wykazać, iż spełnia przesłanki do otrzymania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny uznał, iż wnioskodawca nie wykazał 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. W szczególności wskazać należy, iż okres pracy wnioskodawcy w (...) S.A. w okresie od 1 lutego 1975 roku do 31 sierpnia 2002 roku na stanowisku Kierownik Oddziału nie może zostać uznany za pracę w warunkach szczególnych. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie w szczególności świadectwa pracy z 16 kwietnia 2008 roku wnioskodawca w okresie od 1 lutego 1975 roku do 31 sierpnia 2002 roku wykonywał pracę Kierownika Oddziału. W tym zakresie Sąd Apelacyjny uznał, iż nie sposób zaliczyć pracy wnioskodawcy jako pracy wymienionej w wykazie A dziale XIV poz. 24 załącznika do Rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. pracę przy kontroli międzyoperacyjnej, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Podstawą wprowadzenia przez ustawodawcę wskazanego przepisu do treści rozporządzenia było objęcie pracowników kontroli także regulacją związaną z prawem do wcześniejszej emerytury. Jednakże wskazać należy, iż podstawą takiego rozstrzygnięcia jest to, że pracownicy kontroli również podlegali czynnikom szkodliwym jakim byli narażeni pracownicy pracujący na danym dziale.

Podkreślenia wymaga fakt, iż tylko praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu RM z 7.02.1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury (wyrok SN z dnia 15.12.1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638). Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 15.11.2000 r., II UKN 39/00).

Wskazać należy, iż wnioskodawca będąc zatrudniony na stanowisku kierownika oddziału jak sam podawał, wykonywał swoje obowiązki także w odrębnym pomieszczeniu wydzielonym na oddziale na którym wykonywane były prace szkodliwe. Jak natomiast wynika z zakresu obowiązków wnioskodawcy do jego zadań należały także ustalenia właściwego planu pracy, załatwianie czynności administracyjnych, załatwianie korespondencji. Tym samym nie sposób uznać, iż wnioskodawca w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał swoje obowiązki bezpośrednio na Oddziale na którym były wykonywane prace w szczególnym charakterze. Tym samym nie sposób uznać, iż wnioskodawca posiada 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Niespełnienie wskazanej przesłanki 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wystarczy do uznania, iż wnioskodawca nie jest uprawniony do uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z ustaleniami dokonanymi przez Sąd I instancji. Sąd Okręgowy słusznie uznał, iż decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Z wymienionych względów Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji na podstawie art. 385 kpc.

R.S.